

INFORMACIJA

o potpisivanju Implementacionog aranžmana između Ministarstva odbrane Republike Albanije i Ministarstva odbrane Bosne i Hercegovine i Ministarstva odbrane Crne Gore i Ministarstva odbrane Republike Sjeverne Makedonije i Ministarstva odbrane Republike Slovenije i Ministarstva odbrane Republike Kosovo i Ministarstva odbrane Republike Hrvatske u pogledu pružanja podrške zemlje domaćina snagama posjetiocima tokom vježbe "LAUFER 2025" (od 24. maja do 10. juna 2025)

Bezbjednosna situacija na evropskom kontinentu se drastično promijenila u prethodnih nekoliko godina. Situacija je kulminirala agresijom Ruske Federacije na Ukrajinu 2022. godine, a bezbjednosne, ekonomske i socijalne posljedice su se osjetile i još uvijek se osjećaju širom Evrope i svijeta. NATO preduzima konkretne korake kako bi odgovorio na postojeće bezbjednosne izazove i prijetnje, između ostalog i kroz realizaciju velikog broja obimnih vježbi na području Evrope. Jedna od takvih vježbi je i multinacionalna vježba „Laufer“ koja se organizuje svake druge godine u Republici Hrvatskoj.

Multinacionalna vježba „Laufer 25“ biće realizovana u periodu od 24. maja do 10. juna 2025. godine, na nekoliko lokacija na području Republike Hrvatske. U njoj će, pored predstavnika Vojske Crne Gore, učestvovati i pripadnici oružanih snaga R. Albanije, BiH, R. Sjeverne Makedonije, R. Slovenije, R. Kosovo i R. Hrvatske. Ova vježba biće dio vježbe „Immediate Response 25“, sa ambicijom da od 2027. godine bude integralni dio vježbe „Europe Defender“, koja predstavlja najobimniju seriju vježbi koje organizuje NATO.

Vježba „Laufer 25“ predstavlja dobru priliku za uvježbavanje sposobnosti i kapaciteta Vojske Crne Gore kroz sticanje i razmjenu iskustava sa zemljama učesnicama vježbe. Takođe, učešćem na ovoj vježbi sagledaćemo i nivo obaveza, sposobnosti i kapaciteta kao i nivo interoperabilnosti koje je neophodno razvijati i održavati u cilju obezbjeđenja kvalitetne podrške u toku NATO multinacionalnih kopnenih operacija.

Za implementaciju ovog aranžmana planirana su finansijska sredstva Budžetom Ministarstva odbrane Crne Gore za 2025. godinu, u iznosu od 2.618,00 eura.

IMPLEMENTACIONI ARANŽMAN

IZMEĐU

**MINISTARSTVA ODBRANE
REPUBLIKE ALBANIJE**

I

**MINISTARSTVA ODBRANE
BOSNE I HERCEGOVINE**

I

**MINISTARSTVA ODBRANE
CRNE GORE**

I

**MINISTARSTVA ODBRANE
REPUBLIKE SJEVERNE MAKEDONIJE**

I

**MINISTARSTVA ODBRANE
REPUBLIKE SLOVENIJE**

I

**MINISTARSTVA ODBRANE
REPUBLIKE KOSOVO***

I

**MINISTARSTVA ODBRANE
REPUBLIKE HRVATSKE**

---

* Bosna i Hercegovina ne priznaje (Republiku) Kosovo

U POGLEDU

**PRUŽANJA PODRŠKE ZEMLJE DOMAĆINA
SNAGAMA POSJETIČIMA
TOKOM VJEŽBE
"LAUFER 2025"
(OD 24. MAJA DO 10. JUNA 2025)**

Ministarstvo odbrane Republike Albanije, Ministarstvo odbrane Bosne i Hercegovine, Ministarstvo odbrane Crne Gore, Ministarstvo odbrane Republike Sjeverne Makedonije, Ministarstvo odbrane Republike Slovenije, Ministarstvo odbrane Republike Kosovo* i Ministarstvo odbrane Republike Hrvatske (u daljem tekstu: Učesnici);

UZIMAJUĆI U OBZIR odredbe Aranžmana između Strana Sjevernoatlantskog ugovora o statusu njihovih snaga, sačinjenog u Londonu 19. juna 1951. godine (u daljem tekstu NATO SOFA);

UZIMAJUĆI U OBZIR primjenjivost odredbi Aranžmana između država članica Sjevernoatlantskog ugovora i ostalih država učesnica u Partnerstvu za mir o statusu njihovih snaga, od 19. juna 1995. godine (u daljem tekstu PFP SOFA), Dodatni protokol uz Aranžman između država članica Sjevernoatlantskog ugovora i ostalih država učesnica u Partnerstvu za mir o statusu njihovih snaga (Dodatni protokol uz PFP SOFA), od 19. juna 1995. godine;

UZIMAJUĆI U OBZIR Aranžman između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Slovenije o saradnji u oblasti odbrane, sačinjen u Ljubljani 14. marta 2003. godine (u daljnjem tekstu: Aranžman);

UZIMAJUĆI U OBZIR Povelju o partnerstvu između Hrvatske, Albanije, Makedonije i Sjedinjenih Američkih Država, potpisanu u Tirani 2. maja 2003. godine (u daljem tekstu: Američko-jadranska povelja) i Dodatak Jadranskoj povelji potpisan 2. maja 2003. godine, potpisan u Helsinkiju 4. decembra 2008. godine;

UZIMAJUĆI U OBZIR Memorandum o razumijevanju između Ministarstva odbrane Republike Hrvatske i Ministarstva odbrane Republike Makedonije o saradnji u oblasti odbrane, potpisanog u Skoplju 31. maja 2010. godine (u daljem tekstu: MoR);

UZIMAJUĆI U OBZIR Aranžman između Vlade Republike Hrvatske i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine o saradnji u oblasti odbrane, sačinjen u Sarajevu 16. maja 2012. godine (u daljem tekstu: Aranžman);

UZIMAJUĆI U OBZIR Memorandum o razumijevanju između Ministarstva odbrane Republike Albanije i Ministarstva odbrane Bosne i Hercegovine i Ministarstva odbrane Republike Hrvatske i Ministarstva odbrane Republike Makedonije i Ministarstva odbrane Crne Gore i Ministarstva odbrane Sjedinjenih Američkih Država u vezi sa zajedničkim vojnim vježbama i obukom na teritoriji članica Američko-jadranske povelje, potpisanog u Budvi 4. oktobra 2018. godine (u daljem tekstu MoR);

UZIMAJUĆI U OBZIR Memorandum o razumijevanju između Ministarstva odbrane Republike Hrvatske i Ministarstva odbrane Republike Albanije o saradnji u oblasti odbrane, potpisanog u Zagrebu 12. marta 2019. godine (u daljem tekstu: MoR);

UZIMAJUĆI U OBZIR Memorandum o razumijevanju između Ministarstva odbrane Republike Hrvatske i Ministarstva odbrane Republike Kosovo u vezi sa odbrambenom saradnjom, potpisanog u Prištini 17. decembra 2021. godine (u daljem tekstu MoR);

UZIMAJUĆI U OBZIR Okvirni aranžman između Ministarstva odbrane Republike Hrvatske i Ministarstva odbrane Republike Kosovo o implementaciji zajedničkih aktivnosti Oružanih snaga Republike Hrvatske i Bezbjednosnih snaga Republike Kosovo, koji je potpisan u Zadru 4. maja 2023. godine (u daljem tekstu Okvirni aranžman).

U ŽELJI DA SE UTVRDE aranžmani koji će se primjenjivati na upućivanje osoblja Snaga

posjetioca (VF) na vježbu „LAUFER 2025“ u Republici Hrvatskoj (u daljem tekstu: Vježba) i na pružanje podrške zemlje domaćina za njih;

POSTIGLI SU sljedeći dogovor:

ODJELJAK 1 DEFINICIJE

U ovom implementacionom aranžmanu (IA) primjenjuju se sljedeće definicije:

- a. **Oprema.** Materijali neophodni za izvođenje Vježbe uključujući puške, municiju za obuku i individualnu zaštitnu opremu koju ne obezbjeđuje Zemlja domaćin osim ako je potpisano u SOR-u.
- b. **Vježba.** Vježba „LAUFER 2025“, multilateralna vježba u kojoj učestvuju Oružane snage Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Republike Sjeverne Makedonije, Republike Slovenije, Republike Kosovo, koja se održava u Republici Hrvatskoj od 24. maja do 10. juna 2025. godine.
- c. **Zemlja domaćin (HN).** Republika Hrvatska, odnosno Učesnik koji prima i privremeno je domaćin VF na teritoriji svoje države za vrijeme Vježbe.
- d. **Podrška zemlje domaćina (HNS).** Civilna i vojna podrška koju Republika Hrvatska pruža preko Ministarstva odbrane Republike Hrvatske Snagama posjetiocima za vrijeme Vježbe.
- e. **Zemlja pošiljalac (SN).** Republika Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Republika Sjeverna Makedonija, Republika Slovenija, Republika Kosovo.
- f. **Zalihe i usluge.** Sve vrste potrepština i usluga koje zahtijevaju Snage posjetioci u svrhu učešća u Vježbi, a koje ne obezbjeđuje Zemlja domaćin.
- g. **Područje vježbe (TA).** Ona područja u Republici Hrvatskoj koja su definisana zajednički odobrenim planovima za Vježbu u kojima se raspoređuju Snage posjetioci radi učestvovanja u Vježbi.
- h. **Snage posjetioci (VF).** Do 70 pripadnika Oružanih snaga Zemalja pošiljaoca, koji su raspoređeni na teritoriji Republike Hrvatske posebno za potrebe učešća u Vježbi. Izraz uključuje osoblje, vozila, skladišta, opremu, municiju, zajedno sa civilnim komponentama takvih snaga kako je definisano u NATO SOFA, PfP SOFA, odnosno MoR i odnosno Aranžmana, kao i sve resurse za kretanje vazdušnim, kopnenim i morskim transportom, zajedno sa svojim službama podrške, potrebnim za raspoređivanje gore navedenih snaga.

ODJELJAK 2

SVRHA I PODRUČJE PRIMJENE

1. Svrha ovog IA je da identifikuje odgovornosti i opšta načela u vezi s izvođenjem Vježbe i pružanjem HNS-a. Ovaj IA će takođe opisati standarde, vrstu, nivo i metode podrške koju će zemlja domaćin pružati VF tokom Vježbe.

2. Prilozi čine sastavni dio ovog IA i upućivanje na ovaj IA treba shvatiti kao upućivanje na Priloge.
3. Osim ako nije drugačije navedeno u ovom IA, ovdje opisani aranžmani HNS-a primjenjivaće se od ulaska početnih komponenti VF na teritoriju HN i nastaviće da se primjenjuje sve dok posljednje komponente tih snaga ne napuste teritoriju HN.
4. Cilj ovog IA nije da bude u suprotnosti sa zakonom HN i SN ili međunarodnim aranžmanom koji bi mogao biti na snazi između Učesnika i nacionalni zakon ili međunarodni ugovori će imati prednost u bilo kojem slučaju sukoba. Učesnici će međusobno obavijestiti jedan drugog u slučaju takvog sukoba.

ODJELJAK 3

PRIMJENJIVI DOKUMENTI

Dokumenti koji se primjenjuju na ovaj IA su:

- a. Sporazum između Strana u Sjevernoatlantskom ugovoru i o Statusu njihovih snaga (NATO SOFA), od 19. juna 1951. godine.
- b. Sporazum između država članica Sjevernoatlantskog ugovora i drugih država koje učestvuju u Partnerstvu za mir o statusu njihovih snaga (PfP SOFA), od 19. juna 1995. godine, Dodatni protokol uz Sporazum između država članica Sjevernog Atlantika Ugovor i drugih država koje učestvuju u Partnerstvu za mir u vezi sa statusom njihovih snaga (Dodatni protokol uz PfP SOFA), od 19. juna 1995. godine.
- c. Američko-jadranska povelja.
- d. Odnosni Sporazum.
- e. Odnosni MoR.
- f. Okvirni aranžman.
- g. Relevantne instrukcije za planiranje vježbi (EXPI).
- h. Bilo koji relevantni NATO STANAG i političke direktive za logističku podršku, zaštitu snaga, zaštitu životne sredine i finansijsku nadoknadu koje se primenjuju na Učesnike.
- i. STANAG 7141 - Zajednička NATO doktrina za zaštitu životne sredine tokom vojnih aktivnosti koje predvodi NATO.
- j. AJP-4.3 Izdanje A, verzija 1, Zajednička doktrina saveznika za podršku zemlje domaćina, od 27. aprila 2021. godine.
- k. AAP-6 - NATO Rječnik izraza i definicija.

ODJELJAK 4

ODGOVORNOSTI ZEMLJE DOMAĆINA

U okviru odredbi ovog IA, HN će se pridržavati svojih obaveza prema NATO SOFA, PfP SOFA, Američko-jadranskoj povelji, odnosno MoR, odnosno Sporazuma, Okvirnog aranžmana i sljedećih Aranžmana specifičnim za Vježbu da:

- a. Daje ovlaštenja, uz odgovarajuće obavještenje, i u skladu sa važećim NATO procedurama, za uvoz u, kretanje unutar i izvoz sa svoje teritorije materijala, oružja i municije kako to zahtijevaju VF u svrhu izvođenja Vježbe;
- b. Obavještava VF o specifičnim zahtjevima za upravljanje sigurnim uvozom, kretanjem unutar i izvozom sa svoje teritorije opasnih materijala, a posebno eksploziva i municije;
- c. Koordiniše sa odnosnim carinskim organima kako bi se olakšao ulazak i izlazak osoblja VF, materijala, zaliha i relevantne opreme povezanih sa Vježbom;
- d. Daje ovlaštenja VF da koriste svoje nacionalne vazdušne rute na osnovu odobrenih planova;
- e. Preduzima sve neophodne mjere da se olakša i obezbijedi kretanje VF i njihovih zaliha i opreme od tačke ulaska (POE) do Područja za vojnu obuku (MTA) i od MTA do Tačke razmještanja (POD);
- f. Informiše svo osoblje VF po dolasku na TA o osnovnim principima izvođenja Vježbe i važećim zakonima u zemlji;
- g. Daje ovlaštenja i organizuje nabavku i korišćenje lokalnih resursa, uključujući, ako se to izričito zahtijeva, usluge iz komercijalnih izvora, kako bi se ispunili zahtjevi VF-a za skladišta i opremu, uključujući gorivo, obroke, vozila, komunikacijske objekte, prostorije, hospitalizacija i druge usluge;
- h. Daje ovlaštenja osoblju VF da posjeduje i nosi oružje i municiju izdato od strane vojske u skladu sa članom VI NATO SOFA-e tokom Vježbe u vrijeme i na mjestima koja su utvrđena između odgovarajućih vojnih vlasti HN i komandira odnosnih VF;
- i. Osigurava, koliko je to moguće, da su roba i usluge koje se pružaju VF-u po kvalitetu i cijeni jednake onima koje se pružaju svom vojnom osoblju uporedivog ranga ili klasifikacije;
- j. Obezbjeđuje zahtijevanu HNS u obliku zaliha, usluga i opreme pod uslovima navedenim u sljedećim Prilozima:
  - (1) Opšte odredbe kako su detaljno navedene u Prilogu A.
  - (2) Bezbjednost kako je detaljno opisano u Prilogu B.
  - (3) Smještaj i objekti kako je detaljno navedeno u Prilogu C.
  - (4) Obroci (ograničenje količine), odjeća i individualna oprema kako je detaljno navedeno u Prilogu D.

- (5) Transport i nafta, ulja i maziva (POL) kako je detaljno navedeno u Prilogu E.
  - (6) Medicinska podrška kao što je detaljno opisano u Prilogu F.
  - (7) Komunikaciono-informacioni sistemi kako je detaljno navedeno u Prilogu G.
  - (8) Finansijske odredbe kako je detaljno navedeno u Prilogu H.
  - (9) Izjava o zahtjevima (SOR) kako je detaljno navedeno u Prilogu I.
- k. Sva ostala potrebna HNS u obliku zaliha, usluga i opreme biće navedena u SOR-u.

ODJELJAK 5

ODGOVORNOSTI SNAGA POSJETIOCA

U okviru odredbi ovog IA, VF će se pridržavati svojih obaveza prema odnosnim MoR, odnosnim sporazumima i pratećim aranžmanima specifičnim za Vježbu da:

- a. Sprovode Vježbu i koriste HN objekte u skladu sa relevantnim EXPI.
- b. U skladu sa odredbama NATO SOFA, pridržavaju se carinskih formalnosti i procedura HN.
- c. Obezbeđuju osoblje za vezu za koordinaciju svih logističkih aktivnosti sa lokalnim civilnim vlastima, prema potrebi, i u POE i POD.
- d. Pokažu na zahtjev, pri ulasku i izlasku s područja HN, sljedeće dokumente:
  - (1) Ličnu kartu izdatu od VF sa imenom, datumom rođenja, činom i brojem.
  - (2) Individualni ili kolektivni nalog za kretanje (NATO putni nalog prema STANAG-u 2026). Važeću vizu za pripadnike Bezbjednosnih snaga Kosova, ako nijesu nosioci važećih diplomatskih i službenih pasoša u skladu sa hrvatskim propisima.
  - (3) Važeću vozačku dozvolu (samo za vozače).
- e. Osiguraju da se kretanje unutar teritorije HN odvija u skladu sa saobraćajnim propisima HN.
- f. Osiguraju da se kretanje opasnog tereta putnom mrežom HN odvija u skladu sa posebnim propisima HN.
- g. U skladu s odredbama odnosnog MoR, odnosnih sporazuma i ovog IA, nadoknade HN za sve zajedno odobrene zalihe i usluge koje su pružile vojne vlasti HN, kao i za one predmete date na privremenu upotrebu. Bilo koji predmeti koje su VF dobile na privremenu upotrebu koristiće se pažljivo i vratiti odgovarajućim vojnim vlastima HN prije polaska u istom stanju u kojem su primljeni, osim istrošenosti tokom uobičajene upotrebe;
- h. Poštuju zakon HN i suzdržavaju se od bilo kakve aktivnosti koja nije u skladu s duhom ovog IA i u skladu sa članom II NATO SOFA;

i. Poštuju ekološke propise i procedure relevantne za Vježbu, kao i sve propise koji su na snazi u HN koji se odnose na skladištenje, kretanje, korištenje, rukovanje i odlaganje opasnih materijala i municije.

ODJELJAK 6

FINANSIJE

1. Osim ako nije na drugi način predviđeno odnosnim MoR i odnosnim Sporazumom, sva podrška i usluge koje HN pruža VF-u biće na osnovi nadoknade utvrđene na osnovu stvarnih troškova s porezima.
2. Ugovaranje.
  - a. VF mogu da direktno sklapaju ugovore s komercijalnim izvorima HN u HN. VF će platiti zalihe, opremu ili usluge iz komercijalnih izvora prije odlaska s teritorije HN, osim ako ugovorom nije drugačije određeno ili ako ne postoji spor u vezi cijene ili primanja usluga. U slučaju da dođe do ove druge situacije, učiniće se sve da se spor riješi što je prije moguće kako bi se ubrzalo poravnanje računa.
  - b. U ispunjavanju svoje koordinacijske uloge u pogledu olakšavanja snabdijevanja iz komercijalnih izvora, vojne vlasti HN neće dobiti usluge niti se obavezati na bilo kakve komercijalne ugovore u ime VF osim ako VF nijesu izričito pristale da prihvate usluge, zalihe itd, i takođe pristale da za njih plate određene troškove. Sve usluge i isporuke iz komercijalnih izvora će se zasnivati na formalnom ugovornom aranžmanu.
  - c. U slučaju posebne nabavke od strane HN-a od svojih izvođača u ime VF-a, cijena neće biti ništa manje povoljna od cijene po kojoj vojnim snagama HN-a naplaćuje izvođač za identične artikle ili usluge, umanjeno za sve iznose kao što su carine i sl., što može biti isključeno stavom 4 ovog odjeljka. Naplaćeni iznos može sadržati razlike zbog rasporeda isporuke, mjesta isporuke i drugih sličnih faktora.
3. U trenutku podmirenja računa, nijedan Učesnik neće ostvariti niti zadržati bilo kakav profit koji proističe iz transakcija koje se izmiruju.
4. Fature će biti popraćene dokazom o prijemu od strane VF-a i biće podmirene lokalno putem aranžmana navedenih u Prilogu H ili će biti poslate vojnim vlastima VF-a najkasnije u roku od 60 dana od datuma pružanja logističke podrške, zaliha ili usluga tim snagama. Na fakturama će po stavkama biti uneseni troškovi za različitu logističku podršku, zalihe ili usluge koje se naplaćuju.
5. Dalji detalji su sadržani u Prilogu H.

ODJELJAK 7

KLASIFIKOVANE INFORMACIJE

1. Bilo koje klasifikovane informacije ili materijal koji se razmjenjuju ili stvaraju u vezi sa ovim IA će se koristiti, prenositi, čuvati, rukovati njima i čuvati u skladu sa NATO SOFA, PfP SOFA, Američko-jadranskom poveljom, odnosnim MoR i odnosnim Aranžmanom.

- HN će osigurati da se Vježba izvodi bez smetnji od strane neovlašćenog osoblja koje ulazi u TA, streljište ili područje podrške Vježbi.
- Detaljne bezbjednosne procedure će biti navedene u Prilogu B ovog IA i relevantnom EXPI.

ODJELJAK 8

DISCIPLINA I JURISDIKCIJA

- Aranžmani za jurisdikciju koji će se primjenjivati na osoblje VF-a će biti u skladu sa članom VII NATO SOFA, odnosno MoR.
- Kada vojne vlasti HN saznaju da je osoblje VF zadržano u pritvoru od strane nadležnih organa HN, komandir vježbe HN će odmah obavijestiti komandir odnosnih VF koje učestvuju u vježbi. Komandir odnosnih VF koji učestvuje u vježbi dužan je o tome obavijestiti svoje odgovarajuće vojne organe.

ODJELJAK 9

POTRAŽIVANJA I OBAVEZE

- Aranžmani za potraživanja koja proizilaze iz, ili u vezi sa Vježbom, biće kako je navedeno u članu VIII NATO SOFA, odnosno MoR i odnosnog Sporazuma.
- Zahtjevi koji proizilaze iz aktivnosti preduzetih u vezi sa ovim IA gdje se ne može primijeniti član VIII NATO SOFA, odnosno MoR i odnosnog Sporazuma biće utvrđeni i obrađeni konsultacijom između Učesnika.
- U slučaju nesreće/incidenta koji je rezultirao štetom i/ili povredom, komandir odnosnih VF koje učestvuju u Vježbi mora bez odlaganja obavijestiti komandira Vježbe HN i to prije odlaska VF. VF mora naknadno saradivati s takvim istragama koje može sprovesti HN.

ODJELJAK 10

ISTRAŽNE PROCEDURE ZA NESREĆE I INCIDENTE

- U skladu s odredbama u odjeljcima 8 i 9, bilo koja istraga nesreće ili incidenta u koje je uključeno osoblje VF je odgovornost HN, ali će vlasti VF imati pravo na posmatrača koji će biti prisutan tokom bilo koje istrage. Posmatrač neće imati slobodu da unakrsno ispituje, niti da učestvuje na bilo koji drugi način, i neće biti prisutan kada istraga razmatra svoje nalaze i preporuke. Posmatrač obično neće biti višeg čina od rukovodioca istrage. Vlasti VF-a mogu voditi takve dalje istrage koje mogu zahtijevati njihovi zakoni ili propisi. VF će snositi sve troškove nastale njihovim učešćem u istrazi.
- Vojnim vlastima VF će normalno biti dostavljena kopija izvještaja o nesreći ili incidentu. Vlasti HN-a će sa razumijevanjem razmotriti bilo koje zahtjeve za konkretnijim informacijama.

ODJELJAK 11

POSTUPANJE U SLUČAJU SMRTI PRIPADNIKA SNAGA POSJETIOCA

1. Smrt pripadnika VF na teritoriju HN će biti prijavljena nadležnom organu HN. Doktor HN će potvrditi smrt.
2. Ako nadležni organ HN zahtijeva da se izvrši obdukcija preminulog, to će u skladu sa svojim nacionalnim procedurama obaviti doktor HN imenovan u tu svrhu. Obdukciji može prisustvovati i doktor kojeg odrede vlasti VF-a, koja će se obaviti u vrijeme i na mjestu koje odredi nadležni organ HN.
3. Vlasti VF će organizovati repatrijaciju tijela čim se za to dobije odobrenje od nadležnog tijela HN. Repatrijacija tijela biće u skladu s propisima HN. VF će snositi sve troškove koji proizilaze iz ovog zahtjeva. Vlasti VF će, na zahtjev, obavijestiti vlasti HN o preduzetim aranžmanima za transport tijela van teritorije HN.

ODJELJAK 12

STOMATOLOŠKA I MEDICINSKA NJEGA

1. HN će staviti na raspolaganje VF punu upotrebu svojih medicinskih objekata za vrijeme trajanja Vježbe i obezbijediti hitnu medicinsku i stomatološku pomoć u skladu s članom IX NATO SOFA i Memorandumima o razumijevanju u vezi s hitnom medicinskom i stomatološkom njegom. VF će osigurati putno osiguranje za bilo koje dodatne medicinske potrebe.
2. Vlasti HN će u najvećoj mogućoj mjeri osigurati da vazduhoplovi VF MEDEVAC dobiju pristup vazduhoplovnom prostoru HN u skladu sa svojim nacionalnim procedurama za ispunjavanje bilo koje hitne misije.
3. Vlasti VF će nadoknaditi troškove vlastima HN za hitnu evakuaciju medicinskim vazduhoplovima, kao i medicinsku njegu pruženu njihovom osoblju u civilnim medicinskim ustanovama HN.

ODJELJAK 13

RJEŠAVANJE SPOROVA

Bilo koji spor u vezi sa tumačenjem ili primjenom ovog IA će se rješavati pregovorima između Učesnika na najnižem odgovarajućem nivou i neće biti proslijeđen nijednom nacionalnom ili međunarodnom sudu ili trećoj strani na rješavanje.

ODJELJAK 14

AMANDMANI

Ovaj IA može biti izmijenjena u bilo koje vrijeme, u pisanoj formi, uz obostranu saglasnost Učesnika. Izmjena i dopuna će stupiti na snagu u skladu sa članom 15 stav 1 ovog IA.

ODJELJAK 15

DATUM STUPANJA NA SNAGU I RASKID

1. Ovaj IA i njegovi Prilozi stupaju na snagu danom posljednjeg potpisivanja. Ostaće na snazi sve dok osoblje i/ili oprema VF-a ne napuste teritoriju HN i dok se ne riješe sva pitanja između Učesnika u vezi s vježbom.
2. Ovaj IA može biti raskinut u bilo koje vrijeme uz pismenu saglasnost svih Učesnika.
3. Kada se ovaj IA raskine, relevantne odredbe će nastaviti da se primenjuju u odnosu na sva pitanja koja nisu riješena u trenutku raskida:
  - a. Odredbe koje se odnose na finansije, disciplinu i jurisdikciju, potraživanja i obaveze i rješavanje sporova ostaće na snazi sve dok se sva vanredna plaćanja, potraživanja i sporovi konačno ne riješe.
  - b. Odredbe koje se odnose na zaštitu tajnih podataka i bezbjednost ostaju na snazi.

Ovaj IA je potpisan u jednom originalu na engleskom jeziku. Ministarstvo odbrane Republike Hrvatske će svakom Učesniku dostaviti ovjerenu vjerodostojnu kopiju IA.

Za Ministarstvo odbrane Republike Albanije

<i>Čin</i> <i>XX</i>
<i>Ime</i> <i>XX</i>
<i>Imenovanje</i> <i>XX</i>
<i>Datum</i> <i>XX</i>
<i>Lokacija</i> <i>XX</i>
<i>Potpis</i>

Za Ministarstvo odbrane Bosne i Hercegovine

<i>Čin</i> <i>XX</i>
<i>Ime</i> <i>XX</i>
<i>Imenovanje</i> <i>XX</i>
<i>Datum</i> <i>XX</i>
<i>Lokacija</i> <i>XX</i>
<i>Potpis</i>

Za Ministarstvo odbrane Crne Gore

<i>Čin</i> <i>XX</i>
<i>Ime</i> <i>XX</i>
<i>Imenovanje</i> <i>XX</i>
<i>Datum</i> <i>XX</i>
<i>Lokacija</i> <i>XX</i>
<i>Potpis</i>

Za Ministarstvo odbrane Republike Sjeverne Makedonije

<i>Čin</i> <i>XX</i>
<i>Ime</i> <i>XX</i>
<i>Imenovanje</i> <i>XX</i>
<i>Datum</i> <i>XX</i>
<i>Lokacija</i> <i>XX</i>
<i>Potpis</i>

Za Ministarstvo odbrane Republike Slovenije

<i>Čin</i> <i>XX</i>
<i>Ime</i> <i>XX</i>
<i>Imenovanje</i> <i>XX</i>
<i>Datum</i> <i>XX</i>
<i>Lokacija</i> <i>XX</i>
<i>Potpis</i>

Za Ministarstvo odbrane Republike Kosovo

<i>Čin</i> <i>XX</i>
<i>Ime</i> <i>XX</i>
<i>Imenovanje</i> <i>XX</i>
<i>Datum</i> <i>XX</i>
<i>Lokacija</i> <i>XX</i>
<i>Potpis</i>

Za Ministarstvo odbrane Republike Hrvatske

<i>Čin</i> <i>XX</i>
<i>Ime</i> <i>XX</i>
<i>Imenovanje</i> <i>XX</i>
<i>Datum</i> <i>XX</i>
<i>Lokacija</i> <i>XX</i>
<i>Potpis</i>

NAPOMENA:

*SN/VF će elektronski poslati potpisani IA u HN POC prije Glavne planske konferencije.
VF prethodnica će donijeti originalno potpisani IA u štampanoj verziji na Glavnu plansku konferenciju i predati je HN POC.
Ovjerena vjerodostojna kopija potpisanog IA će biti uručena predstavniku VF na Završnoj planskoj konferenciji.*

OPŠTE ODREDBE

1. HN će VF-u obezbijediti TA i domete za izvođenje vježbe, po cijeni navedenoj u Izjavi o zahtjevima (Prilog I).
2. Korišćenje TA i izvođenje aktivnosti obuke vršiće se u skladu sa bezbjednosnim pravilima i propisima HN i pravilima važećim za VF. Tamo gdje se razlikuju, primjenjuju se najrestriktivnije mjere koje će se međusobno dogovoriti između viših oficira koji predstavljaju VF i HN.
3. HN će osigurati sve komunalije (struju, higijensku vodu, itd.) po cijeni kako je navedeno u Izjavi o zahtjevima (Prilog I) na mjestu pružanja podrške za obuku,
4. U slučaju ekološkog incidenta ili zagađenja, požara ili bilo koje druge štete po okolinu, SN i HN će izvršiti procjenu nastale štete i izvršiti odgovarajuće poravnanje u skladu s relevantnim odredbama ovog IA.
5. SN mora poštovati HN ekološke propise i procedure koje su identifikovane za mjesto održavanja Vježbe, kao i sve propise HN za skladištenje, kretanje ili odlaganje opasnih materijala.
6. HN će preduzeti sve potrebne korake da informiše lokalno stanovništvo o Vježbi.
7. Pripadnici Vojske koji učestvuju u Vježbi moraju biti sertifikovani kao obučeni za odgovarajući nivo, zdravstveno sposobni za učešće pješadije u teškoj obuci bliske borbe i da su kompetentni za upotrebu svih sadašnjih sistema naoružanja, manevarske municije i pirotehničkih sredstava koja se koriste u vježbi.

BEZBJEDNOST

1. Bezbjednost će biti odgovornost i VF i HN.
2. VF će koristiti manevarsku municiju i pirotehniku tokom Vježbe i biće odgovorne za bezbjednost tokom transporta.
3. HN će osigurati sljedeće bezbjednosne mjere:
  - a. Osiguran parking za vozila na TA od 24. maja do 10. juna 2025. godine.
  - b. Obezbjedenje TA (posebno sprječavanje pristupa neovlašćenih lica u prostore za vježbanje).
  - c. Bezbjedno skladište za municiju i pirotehniku na TA od 24. maja do 10. juna 2025. godine.
  - d. Opšta podrška od 24. maja do 10. juna 2025. po cijeni koja je navedena u Izjavi o zahtjevima (Prilog I).
  - e. VF su odgovorne za koordinaciju dozvola i bezbjednosti s odgovarajućom agencijom HN za sve VF i opremu koja se prevozi od prelaska hrvatske granice do TA.
4. VF će osigurati nenaoružanu unutrašnju bezbjednost lokacija svojih jedinica. VF su odgovorne za bezbjednost vlastitog oružja, municije i osjetljivih predmeta.

SMJEŠTAJ I SADRŽAJI

1. HN će osigurati sljedeće:
  - a. Smještaj do 70 VF pripadnika na TA od 24. maja do 10. juna 2025. godine, koji će uključivati krevete, duške, jastuke (bez usluge vešeraja) sa adekvatnim prostorijama za gašenje požara, električnom rasvjetom, tuševima i toaletima. Smještaj će biti besplatan.
  - b. Potreban je smještaj za prethodnicu od 24. maja do 10. juna 2025. godine. Smještaj će biti besplatan.
  - c. Korišćenje MTA će biti besplatno.
  - d. Cijena čvrsto popločanog prostora i objekat za održavanje motornih vozila kao što je navedeno u Izjavi o zahtjevima (Prilog I).
2. Potrebne vreće za spavanje i druga lična oprema su odgovornost VF.
3. HN i civilni izvođač će osigurati sljedeće po troškovima navedenim u posebnom ugovoru između HN i civilnog izvođača:
  - a. Svakodnevno čišćenje objekata i kupatila za period od 24. maja do 10. juna 2025. godine u nadležnosti je VF. HN će osigurati sva sanitarna sredstva za čišćenje.
  - b. Obezbjedivanje obroka za VF za period od 24. maja do 10. juna 2025. godine prema unaprijed dogovorenom planu ishrane, uz potvrdu brojeva 24 sata ranije kao što je navedeno u Izjavi o zahtjevima (Prilog I).

OBROCI, ODJEĆA I INDIVIDUALNA OPREMA

1. HN će obezbijediti VF:
  - a. Korišćenje prostorije za objedovanje za sve za period od 24. maja do 10. juna 2025. godine po cijeni navedenoj u Izjavi o zahtjevima (Prilog I).
  - b. Odlaganje otpada (otpad od hrane, otpadna voda, itd.) po trošku koji je naveden u Izjavi o zahtjevima (Prilog I).
  - c. Higijenska pitka voda iz slavine za punjenje kanistera će biti besplatna. Svi dodatni zahtjevi za flaširanu vodu biće po cijeni kako je navedeno u Izjavi o zahtjevima (Prilog I).
2. VF će svojim pripadnicima obezbijediti ličnu vojnu odjeću, primjerenu klimi, i individualnu opremu.
3. VF i HN će svaki obezbijediti oružje za svoje pripadnike za vrijeme trajanja vježbe.
4. VF i HN će, kao što je navedeno u Izjavi o zahtjevima (Prilog I), osigurati da svi pripadnici koji učestvuju u Vježbi i bezbjednosno osoblje budu opremljeni minimalno od strane sopstvene države NATO standardnom opremom koju će nositi kada to bude bilo potrebno:
  - a. Balistički šlem.
  - b. Zaštita sluha.
  - c. Individualna zaštita očiju.

TRANSPORT / POL

1. **Kopnena prethodnica:** Pojediniosti o kretanju, uključujući registarske brojeve vozila i količine i vrste tereta, potrebno je dostaviti HN najkasnije 21 dan prije vježbe nadležnima HN na e-mail adresu: nskk@morh.hr
2. **Vazduhoplovna prethodnica:** Prethodnicu VF koja može stići preko "Dr. Franjo Tuđman", aerodroma u Zagrebu, potrebno je najaviti vlastima HN na e-mail adresu: nskk@morh.hr.
3. **Glavno tijelo:** Podaci o kretanju se dostavljaju HN najkasnije 21 dan prije dolaska Glavnog tijela.
4. **Pozadinske snage:** VF Pozadinska snaga će oputovati najkasnije do 10. juna 2025. godine.
5. **Carina i imigracija:** HN će pomoći u vezi imigracije i carinjenja za dolazak i odlazak glavnog tijela VF i kopnene prethodnice i za konvoj za isporuku municije, prema potrebi. Svaki član VF je dužan da pokaže neophodna dokumenta po dolasku na Tačku ulaska (POE):
  - a. Putni nalog NATO-a.
  - b. Pasoš ili nacionalnu ličnu kartu (u skladu sa međunarodnim i bilateralnim ugovorima).
  - c. Vojnu ličnu kartu.
  - d. Važeću vizu za pripadnike Bezbjednosnih snaga Kosova (ako nisu nosioci važećih diplomatskih i službenih pasoša).
  - e. Validnu vozačku dozvolu (samo za vozače).
6. **Prevoz do mjesta održavanja vježbe:**
  - a. HN će obezbijediti prevoz između APOD i TA, kako je zatraženo u Izjavi o zahtjevima.
  - b. HN će obezbijediti pratnju vojne policije između APOD i TA, ako se to zatraži, prema troškovima navedenim u Izjavi o zahtjevima (Prilog I).
  - c. HN će obezbijediti vozila za prevoz pripadnika Vojske za raspoređivanje i preraspoređivanje na područje vježbe po cijeni kako je navedeno u Izjavi o zahtjevima (Prilog I).
  - d. HN će obezbijediti gorivo za VF vozila po trošku kako je navedeno u Izjavi o zahtjevima (Prilog I).
7. HN će biti odgovorna za obezbjeđivanje adekvatnih rezervnih djelova, održavanje, gorivo i vozače za svoja vozila.
8. VF će koordinisati međunarodno odobrenje za premještanje municije u HN. Za vrijeme Vježbe može se koristiti samo municija odobrena u TA SOP. VF će HN dostaviti sljedeće

informacije najkasnije 21 dan prije Vježbe:

- a. Spisak svih vrsta municije.
  - b. Klasifikacija svih vrsta municije.
  - c. Količine svih vrsta municije.
  - d. Težina svih vrsta municije.
  - e. Neto eksplozivna količina (NEQ) svih vrsta municije.
  - f. Ispravni otpremni nazivi (PSN) svih vrsta municije.
  - g. Detalji isporuke municije (tip vozila, registarski broj, podaci o vozaču).
9. HN će obezbijediti skladište za municiju na TA po cijeni kako je navedeno u Izjavi o zahtjevima.
10. Municija za vojnike HN koji izvode kombinovanu obuku biće obezbijedena prema aranžmanima HN.
11. Po završetku gađanja, VF će biti odgovorne za čišćenje istrošenih sanduka municije i pirotehničkih sredstava iz područja za obuku. VF će takođe morati pregledati i obraditi svu potrošenu municiju i ambalažu u skladu s HN procedurama, što će biti učinjeno prije 10. juna 2025. godine.

MEDICINSKA PODRŠKA

1. HN će obezbijediti medicinski prevoz VF između bolnica unutar HN, pod rukovodstvom imenovanog medicinskog službenika, po cijeni kako je navedeno u Izjavi o zahtjevima (Prilog I). Način transporta koji se koristi mora biti dovoljan da osigura da hitna operacija bude dostupna što je prije moguće, idealno bi bilo za manje od prvog sata, ali najkasnije četiri sata od ranjavanja. Najbliže bolnice u zonama za obuku su:

Br.	Medicinska ustanova	Način transporta	Približno vrijeme
1	Zagreb	Drumski/vazdušni medicinski prevoz	90 min (drumski)
2	Osijek	Drumski	30 min (drumski)
3	Knin	Drumski	30 min (drumski)

2. HN će obezbijediti vojno vozilo hitne pomoći i vozača za vrijeme trajanja Vježbe, po cijeni kako je navedeno u Izjavi o zahtjevima (Prilog I). Manje povrede će se zbrinjavati na TA, a dnevni obilazak bolesnika će se organizovati na TA. Sve druge povrede će biti predmet hospitalizacije u naznačene bolnice.

3. Medicinska repatrijacija iz HN u VF biće odgovornost VF. U slučaju AIRMEDEVAC-a, HN će obezbijediti medicinski prevoz za transfer do vazduhoplovne tačke ukrcavanja (APOE) po cijeni kako je navedeno u Izjavi o zahtjevima (Prilog I).

4. Troškove medicinske ili stomatološke njege snosi VF u skladu sa nacionalnim i međunarodnim pravom.

KOMUNIKACIONO-INFORMACIONI SISTEMI

1. Pripadnici Vojske HN će tokom Vježbe koristiti sopstvenu taktičku opremu CIS-a.
2. VF taktički CIS mora biti kompatibilan sa CIS opremom HN.

FINANSIJSKE ODREDBE

1. Računi će biti podmireni prema fakturama i postupcima IA ili potraživanjima sadržanim u STANAG 2034 i 3113. HN će VF-a dostaviti finansijsku dokumentaciju u eurima za nadoknadu u roku od 60 dana nakon završetka vježbe.
2. HN će organizovati, na najbolji mogući način, uslugu i podršku VF u skladu i kako je dogovoreno u Izjavi o zahtjevima, Prilog I ovog IA. HN će VF pružiti informacije o elektronskom prenosu sredstava.
3. Nakon Vježbe, sva vanredna finansijska dokumenta biće poslata na:

Ministarstvo odbrane Republike Albanije:

Ministria e Mbrotjes
Rruga e Dibres, Kutia Postare 2423
Tirane
Albania

Ministarstvo odbrane Bosne i Hercegovine:

Ministarstvo odbrane BiH
Hamdije Kreševljakovića 98
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

Ministarstvo odbrane Crne Gore:

Ministarstvo odbrane
Jovana Tomaševića 29
81000 Podgorica
Crna Gora

Ministarstvo odbrane Republike Sjeverne Makedonije:

Ministerstvo za odbrana
"Orce Nikolov 116"
1000 Skopje
Republika Sjeverna Makedonija

Ministarstvo odbrane Republike Slovenije:

Ministarstvo za odbranu Republike Slovenije
Vojkova 55
Ljubljana
Republika Slovenija

Ministarstvo odbrane Republike Kosovo

"Adem Jashari" Camp
10000 Prishtina
Republika Kosovo

Podaci o računu Ministarstva odbrane Republike Hrvatske su:

IBAN: HR 12 1001 0051 8630 0016 0
Bank name: Hrvatska narodna banka
Bank address: Trg hrvatskih velikana 3,
Zagreb 10000, Hrvatska

4. Plaćanje će biti izvršeno najkasnije 60 dana nakon prijema bilo koje fakture. Sva plaćanja od strane VF-a prema HN-u biće izvršena u eurima na račun HN-a (pojediniosti o tome treba navesti na fakturi).
5. Zahtjevi koji se odnose na bilo kakvu štetu na civilnoj imovini i saobraćajne nesreće koje se dogode u inostranstvu treba uputiti na:

Ministarstvo odbrane Republike Albanije:

Ministria e Mbrotjes
Rruga e Dibres, Kutia Postare 2423
Tirane
Albania

Ministarstvo odbrane Bosne i Hercegovine:

Ministarsvo odbrane BiH
Hamdije Kreševljakovića 98
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

Ministarstvo odbrane Crne Gore:

Ministarsvo odbrane
Jovana Tomaševića 29
81000 Podgorica
Crna Gora

Ministarstvo odbrane Republike Sjeverne Makedonije:

Ministerstvo za odbrana
"Orce Nikolov 116"
1000 Skopje
Republika Sjeverna Makedonija

Ministarstvo odbrane Republike Slovenije:

Ministarstvo za odbranu Republike Slovenije
Vojkova 55
Ljubljana
Republika Slovenija

Ministarstvo odbrane Republike Kosovo:

"Adem Jashari" Camp
10000 Prishtina
Republika Kosovo

Podaci o računu Ministarstva odbrane Republike Hrvatske su:

IBAN: HR 12 1001 0051 8630 0016 0
Naziv Banke: Hrvatska narodna banka
Adresa Banke: Trg hrvatskih velikana 3,
Zagreb 10000, Hrvatska

**IMPLEMENTING ARRANGEMENT
BETWEEN
THE MINISTRY OF DEFENCE OF
THE REPUBLIC OF ALBANIA
AND
THE MINISTRY OF DEFENCE OF
BOSNIA AND HERZEGOVINA
AND
THE MINISTRY OF DEFENCE OF
MONTENEGRO
AND
THE MINISTRY OF DEFENCE OF
THE REPUBLIC OF NORTH
MACEDONIA
AND
THE MINISTRY OF DEFENCE OF
THE REPUBLIC OF SLOVENIA
AND
THE MINISTRY OF DEFENCE OF
THE REPUBLIC OF KOSOVO*
AND
THE MINISTRY OF DEFENCE OF
THE REPUBLIC OF CROATIA**

---

* Bosnia and Herzegovina does not recognize (the Republic of) Kosovo

CONCERNING
THE PROVISION OF HOST NATION SUPPORT TO
VISITING FORCES DURING
EXERCISE "LAUFER 2025"
(24th MAY to 10th JUNE 2025)

The Ministry of Defence of the Republic of Albania, the Ministry of Defence Bosnia and Herzegovina, the Ministry of Defence of Montenegro, the Ministry of Defence of the Republic of North Macedonia, the Ministry of Defence of the Republic of Slovenia, the Ministry of Defence the Republic of Kosovo* and the Ministry of Defence of the Republic of Croatia (hereinafter referred to as the Participants);

HAVING REGARD TO the provisions of the Agreement between the Parties to the North Atlantic Treaty regarding the Status of their Forces, done in London on 19 June 1951 (hereinafter referred to as the NATO SOFA);

HAVING REGARD TO applicability of the provisions of the Agreement among the State Parties to the North Atlantic Treaty and the other States participating in the Partnership for Peace regarding the Status of their Forces, dated 19 June 1995 (hereinafter referred to as the PfP SOFA), the Additional Protocol to the Agreement among the States Parties to the North Atlantic Treaty and the Other States Participating in the Partnership for Peace regarding the Status of their Forces (Additional Protocol to the PfP SOFA), dated 19 June 1995;

HAVING REGARD TO the Agreement between the Government of the Republic of Croatia and the Government of the Republic of Slovenia on Cooperation in the Field of Defence, done in Ljubljana on 14 March 2003 (hereinafter referred to as the Agreement);

HAVING REGARD TO the Charter of Partnership among Croatia, Albania, Macedonia and the United States of America, signed in Tirana on 2 May 2003 (hereinafter referred to as the U.S.- Adriatic Charter) and Addendum to the Adriatic Charter signed May 2, 2003, signed in Helsinki on 4 December 2008;

HAVING REGARD TO the Memorandum of Understanding between the Ministry of Defence of the Republic of Croatia and the Ministry of Defence of the Republic of Macedonia on Cooperation in the Field of Defence, signed in Skopje on 31 May 2010 (hereinafter referred to as the MoU);

HAVING REGARD TO the Agreement between the Government of the Republic of Croatia and the Council of Ministers of Bosnia and Herzegovina on Cooperation in the Field of Defence, done in Sarajevo on 16 May 2012 (hereinafter referred to as the Agreement);

HAVING REGARD TO the Memorandum of Understanding between the Ministry of Defence of the Republic of Albania and the Ministry of Defence of Bosnia and Herzegovina and the Ministry of Defence of the Republic of Croatia and the Ministry of Defence of the Republic of Macedonia and the Ministry of Defence of Montenegro and the Department of Defense of the United States of America regarding Joint Military Exercises and Training in the Territory of Members of the U.S.-Adriatic Charter, signed in Budva on 4 October 2018 (hereinafter referred to as the MoU);

HAVING REGARD TO the Memorandum of Understanding between the Ministry of Defence of the Republic of Croatia and the Ministry of Defence of the Republic of Albania on Cooperation in the Field of Defence, signed in Zagreb on 12 March 2019 (hereinafter referred to as the MoU);

HAVING REGARD TO the Memorandum of Understanding between the Ministry of Defence of the Republic of Croatia and the Ministry of Defence of the Republic of Kosovo concerning Defence Cooperation, signed in Prishtina on 17 December 2021 (hereinafter referred to as the MoU);

HAVING REGARD TO the Framework Arrangement between the Ministry of Defence of the Republic of Croatia and the Ministry of Defence of the Republic of Kosovo concerning implementation of joint activities of the Armed Forces of the Republic of Croatia and the Security Forces of the Republic of Kosovo, signed in Zadar on 4 May 2023 (hereinafter referred to as the Framework Arrangement).

WISHING TO ESTABLISH the arrangements which will apply to the deployment of personnel of the

---

* Bosnia and Herzegovina does not recognize (the Republic of) Kosovo

Visiting Forces (VF) in Exercise "LAUFER 2025" in the Republic of Croatia (hereinafter referred as the Exercise) and to the provision of Host Nation Support for them;

HAVE REACHED the following understandings:

SECTION 1

DEFINITIONS

In this Implementing Arrangement (IA) the following definitions apply:

- a. **Equipment.** The materials necessary for conducting the Exercise including rifles, training ammunition and individual protection equipment which are not provided by the Host Nation except if it is signed in SOR.
- b. **Exercise.** Exercise "LAUFER 2025", a multilateral exercise involving the Armed Forces of the Republic of Albania, Bosnia and Herzegovina, Republic of Montenegro, Republic of North Macedonia, Republic of Slovenia, Republic of Kosovo, taking place in the Republic of Croatia from 24th May to 10th June 2025.
- c. **Host Nation (HN).** The Republic of Croatia, or respectively the Participant which receives and temporarily hosts the VF on territory of its State during the Exercise.
- d. **Host Nation Support (HNS).** The civil and military assistance rendered by the Republic of Croatia through the Ministry of Defence of the Republic of Croatia to the Visiting Forces during the Exercise.
- e. **Sending Nation (SN).** The Republic of Albania, Bosnia and Herzegovina, Montenegro, Republic of North Macedonia, Republic of Slovenia, Republic of Kosovo.
- f. **Supplies and Services.** All classes of supplies and services required by the Visiting Forces for the purposes of participating in the Exercise which are not provided by the Host Nation.
- g. **Training Areas (TA).** Those areas in the Republic of Croatia defined in the mutually approved exercise plans in which the Visiting Forces are deployed for the purpose of participating in the Exercise.
- h. **Visiting Forces (VF).** Up to 70 members of the Armed forces of Sending Nations, who are deployed to the territory of the Republic of Croatia specifically for the purposes of participating in the Exercise. The term includes the personnel, vehicles, storages, equipment, ammunition, together with civilian components of such forces as defined in the NATO SOFA, the PfP SOFA, respective MoU and the respective Agreement as well as all air, land and sea lift movement resources, together with their support services, required to deploy the force mentioned above.

SECTION 2

PURPOSE AND SCOPE

1. The purpose of this IA is to identify the responsibilities and general principles concerning the conduct of the Exercise and the provision of HNS. This IA will also describe the standards, type, level and methods of support that the Host Nation will provide to the Visiting Forces during the Exercise.

2. The Annexes form an integral part of this IA and references to this IA are to be taken to include references to the Annexes.

3. Unless otherwise stated in this IA the HNS arrangements described herein will apply from the entry of initial components of the Visiting Forces into the territory of the Host Nation and continue until the last components of those forces depart from the Host Nation.

4. This IA is not intended to conflict with the law of the HN and the SN or international agreement which might be in force between the Participants and in any case of conflict the national law or international agreements will prevail. The Participants will notify each other in the event of such a conflict.

SECTION 3

APPLICABLE DOCUMENTS

Documents applicable to this IA are:

- a. Agreement among the Parties to the North Atlantic Treaty and Regarding the Status of their Forces (NATO SOFA), dated 19 June 1951.
- b. Agreement among the States Parties to the North Atlantic Treaty and the Other States Participating in the Partnership for Peace regarding the Status of their Forces (PfP SOFA), dated 19 June 1995, the Additional Protocol to the Agreement among the States Parties to the North Atlantic Treaty and the Other States Participating in the Partnership for Peace regarding the Status of their Forces (Additional Protocol to the PfP SOFA), dated 19 June 1995.
- c. U.S.-Adriatic Charter
- d. respective Agreement
- e. respective MoU
- f. Framework Arrangement
- g. The relevant Exercise Planning Instructions (EXPI).
- h. Any relevant NATO STANAG and Policy Directives for Logistics Support, Force Protection, Environmental Protection and Financial Reimbursement applicable to Participants.
- i. STANAG 7141 - Joint NATO Doctrine for Environmental Protection during NATO-Led Operations and Exercises.
- j. AJP-4.3 Edition A, Version 1, Allied Joint Doctrine for Host-Nation Support, dated 27 April 2021.
- k. AAP-6 - NATO Glossary of Terms and Definitions.

SECTION 4

RESPONSIBILITIES OF THE HOST NATION

Within the Provisions of this IA, the HN will comply with its commitments under the NATO SOFA, PfP

SOFA, U.S – Adriatic Charter, respective MoU, respective Agreement, Framework Arrangement and the following Arrangements specific to the Exercise:

- a. Authorise, subject to proper notification, and in accordance with applicable NATO procedures, the import into, movement within and export from its territory of materiel, weapons and ammunition as required by the VF for the purpose of conducting the Exercise;
- b. Notify the VF of specific requirements for managing the safe Import into, movement within, and export from its territory of hazardous materials and in particular explosives and ammunition;
- c. Co-ordinate with the respective customs authorities to facilitate the entry and exit of VF personnel, material, supplies and relevant equipment involved with the Exercise;
- d. Authorise the VF to use its national air routes based on the approved plans;
- e. Take all measures necessary to facilitate and secure the movement of the VF and their supplies and equipment from the Point of Entry (POE) to the Military Training Area (MTA) and from the MTA to the Point of Deployment (POD);
- f. Inform all VF personnel upon arrival at the TA of the basic principles of conducting the Exercise and the applicable legislation in the country;
- g. Authorise and arrange for the supply and use of local resources, including, if specifically requested to do so, services from commercial sources, to meet the requirements of the VF for storages and equipment, including fuel, rations, vehicles, communications facilities, premises, hospitalisation and other services;
- h. Authorise the VF personnel to possess and carry military-issued arms and ammunition in accordance with Article VI of the NATO SOFA during the exercise at such times and in such places as determined between the appropriate HN military authorities and the Commander of the respective VF;
- i. Ensure, as far as possible, that the goods and services rendered to the VF are equivalent in quality and cost to those provided to its own military personnel of comparable rank or classification;
- j. Provide the required HNS in the form of supplies, services and equipment under the conditions specified in the following Annexes:
  - (1) General provisions as detailed in Annex A.
  - (2) Security as detailed in Annex B.
  - (3) Accommodation and facilities as detailed in Annex C.
  - (4) Rationing, clothing and individual equipment as detailed in Annex D.
  - (5) Transport and petroleum, oil and lubricants (POL) as detailed in Annex E.
  - (6) Medical support as detailed in Annex F.
  - (7) Communications and information systems as detailed in Annex G.
  - (8) Financial provisions as detailed in Annex H.
  - (9) Statement of Requirements (SOR) as detailed in Annex I.

- k. All other required HNS in the form of supplies, services and equipment will be specified in the SOR.

SECTION 5

RESPONSIBILITIES OF THE VISITING FORCES

Within the provisions of this IA, the VF will comply with its commitments under the respective MoU, respective Agreements and the following arrangements specific to the Exercise:

- a. Conduct the Exercise and use the HN facilities in accordance with the relevant EXPI.
- b. Subject to the provisions of the NATO SOFA, comply with the customs formalities and procedures of the HN.
- c. Provide liaison personnel to co-ordinate all logistic activities with local civil authorities, as required, and at POE and POD.
- d. Present on demand, upon entry into and exit from the territory of the HN, the following documents:
  - (1) Identity card issued by the VF showing the name, date of birth, rank and number.
  - (2) Individual or collective movement order (NATO travel order as per STANAG 2026). Valid Visa for Kosovo security forces personnel, if they are not holders of valid diplomatic and official passports in accordance with the Croatian Regulation.
  - (3) Valid driving licence (for drivers only).
- e. Ensure that movement within HN territory is conducted in compliance with the traffic regulations of the HN.
- f. Ensure that movement of hazardous cargo on the HN road network is done in compliance with the specific HN regulations.
- g. Subject to the provisions of the respective MoU, the respective Agreements and of this IA, reimburse the HN for all mutually approved supplies and services rendered by the military authorities of the HN, same for those items provided for temporary use. Any items provided for temporary use by the VF will be used with care and returned to the appropriate HN Military Authorities prior to departure in the same condition in which they were received, except for wear and tear encountered during normal use;
- h. Respect the law of the HN and abstain from any activity inconsistent with the spirit of this IA and in accordance with Article II of the NATO SOFA;
- i. Comply with the environmental regulations and procedures relevant to the Exercise, as well as any regulations in force in the HN concerning the storage, movement, use, handling and disposal of hazardous materials and munitions.

SECTION 6

FINANCE

- 1. Except as provided for under the respective MoU and the respective Agreement, all support and

services provided by the HN to the VF will be on a reimbursable basis determined on grounds of the actual costs with taxes.

2. Contracting.

a. The VF are not precluded from contracting directly with HN commercial sources in HN. The VF will pay for supplies, equipment or services from commercial sources prior to departure from the HN territory, unless otherwise contractually determined or unless a dispute regarding cost or receipt of services exists. In case of the latter situation arising, every effort will be made to resolve the dispute as soon as possible in order to expedite settlement of accounts.

b. In fulfilling their co-ordination role with respect to facilitating supply from commercial sources, the HN military authorities will not obtain services or commit to any commercial contracts on behalf of the VF unless the latter have specifically consented to accept the services, supplies etc., and have also consented to pay a specified cost for them. All services and supplies from commercial sources will be based upon formal contractual arrangement.

c. In the case of specific acquisition by the HN from its contractors on behalf of VF, the price will be no less favourable than the price charged to the military forces of the HN by the contractor for identical items or services, less any amounts such as customs duties, etc., which may be excluded by paragraph 4 of this Section. The price charged may take into account differentials due to delivery schedules, points of delivery, and other similar considerations.

3. At the time accounts are settled, neither Participant will make or retain any profit resulting from the transactions being settled.

4. Invoices will be accompanied by evidence of receipt by the VF and will be either settled locally through arrangements detailed at Annex H or sent to the VF military authorities no later than 60 days from the date that the logistic support, supplies or services were provided to those forces. The invoices will itemise the charges for the various logistic support, supplies or services being billed.

5. Further details are contained within Annex H.

SECTION 7

CLASSIFIED INFORMATION

1. Any classified information or material exchanged or generated in connection with this IA will be used, transmitted, stored, handled and safeguarded in accordance with the NATO SOFA, Pfp SOFA, U.S – Adriatic Charter, respective MoU and the respective Agreement.

2. The HN will ensure that Exercise is conducted without interference by unauthorised personnel trespassing in the TA(s), range(s) or exercise support area(s).

3. Detailed security procedures will be specified in Annex B to this IA and the relevant EXPI.

SECTION 8

DISCIPLINE AND JURISDICTION

1. The arrangements for jurisdiction which will apply to personnel of the VF will be as laid down in Article VII of the NATO SOFA, respective MoU.

2. When the military authorities of the HN become aware that personnel of the VF have been detained by the appropriate authorities of the HN, the HN Exercise commander will inform Commander of the respective VF participating in the Exercise immediately. Commander of the respective VF participating in the Exercise is obliged to inform their appropriate military authorities.

SECTION 9

CLAIMS AND LIABILITIES

1. The arrangements for claims arising out of, or in connection with, the Exercise will be as laid down in Article VIII of the NATO SOFA, respective MoU and the respective Agreement.

2. Claims arising from activity undertaken in connection with this IA where Article VIII of the NATO SOFA, respective MoU and the respective Agreement cannot be applied will be determined and processed by consultation between the Participants.

3. In the event of an accident/incident resulting in damage and/or injury Commander of the respective VF participating in the Exercise has to inform the HN Exercise commander without delay and before the departure of the VF. The VF has to subsequently co-operate with such inquiries that may be conducted by the HN.

SECTION 10

INVESTIGATION PROCEDURES FOR ACCIDENTS AND INCIDENTS

1. Subject to the provisions in Sections 8 and 9, any investigation of an accident or incident involving personnel of the VF is the responsibility of the HN, but the authorities of the VF will be entitled to have an observer present at any inquiry. The observer will not have the freedom to cross-examine, or to participate in any other way, and will not be present when the inquiry is deliberating on its findings and recommendations. The observer will normally be no higher in corresponding rank than the head of the inquiry. The authorities of the VF may conduct such further investigations as may be required by their laws or regulations. The VF will bear all costs incurred by their participation in an inquiry.

2. The military authorities of the VF will normally be provided with a copy of the accident or incident report. Any requests for more specific information will be considered sympathetically by the HN authorities.

SECTION 11

HANDLING THE DEATH OF A MEMBER OF THE VISITING FORCES

1. The death of a member of the VF on the territory of the HN will be reported to the relevant HN authority. The death will be certified by a HN doctor.

2. If the appropriate authority of the HN requires that an autopsy be carried out on the deceased, this will be done in accordance with its national procedures by a HN doctor appointed for this purpose. A doctor appointed by the authorities of the VF may also attend the autopsy, which will take place at a time and location stipulated by the appropriate authority of the HN.

3. The authorities of the VF will arrange for the repatriation of the body as soon as authorisation to do so is received from the appropriate authority of the HN. Repatriation of the body will be in accordance

with the regulations of the HN. The VF will bear all the costs arising from this requirement. The authorities of the VF will inform the authorities of the HN, on request, of the arrangements made for transporting the body out of the territory of the HN.

SECTION 12

DENTAL AND MEDICAL CARE

1. The HN will make available to the VF the full use of its medical facilities for the duration of the Exercise and will provide emergency medical and dental treatment in accordance with Article IX of the NATO SOFA and Memorandums of understanding regarding Emergency Medical and Dental Care, VF will provide travel insurance for any extra medical requirements.
2. The authorities of the HN will ensure as far as possible that VF MEDEVAC aircraft will be given access to the airspace of the HN in accordance with its national procedures to fulfil any emergency mission.
3. The authorities of the VF will reimburse the authorities of the HN for emergency evacuation by medical aircraft as well as medical care extended to their personnel at HN civilian medical facilities.

SECTION 13

SETTLEMENT OF DISPUTES

Any dispute regarding the interpretation or application of this IA will be resolved by negotiation between the Participants at the lowest appropriate level and will not be referred to any national or international tribunal or third party for settlement.

SECTION 14

AMENDMENTS

This IA may be amended at any time, in writing, with the mutual consent of the Participants. Amendment will come into effect in accordance with the Section 15 paragraph 1 of this IA.

SECTION 15

EFFECTIVE DATE AND TERMINATION

1. This IA and its Annexes will come into effect upon the date of the last signature. It will remain in effect until the VF personnel and/or equipment leaves the territory of the HN and all issues between the Participants relating to the Exercise are resolved.
2. This IA may be terminated at any time with the written consent of all Participants.
3. When this IA is terminated, the relevant provisions will continue to apply in respect of any matters not resolved at the time of termination:
  - a. The provisions related to Finance, Discipline and Jurisdiction, Claims and Liabilities, and

Settlement of Disputes will remain in effect until all extraordinary payments, claims and disputes are finally settled.

b. The provisions regarding protection of classified information and security will remain in effect.

This IA is signed in one original in English language. The Ministry of Defence of the Republic of Croatia will provide certified true copy of the IA to each Participant.

For the Ministry of Defence of the Republic of Albania

<i>Rank</i> <i>XX</i>
<i>Name</i> <i>XX</i>
<i>Appointment</i> <i>XX</i>
<i>Date</i> <i>XX</i>
<i>Location</i> <i>XX</i>
<i>Signature</i>

For The Ministry of Defence of Bosnia and Herzegovina

<i>Rank</i> <i>XX</i>
<i>Name</i> <i>XX</i>
<i>Appointment</i> <i>XX</i>
<i>Date</i> <i>XX</i>
<i>Location</i> <i>XX</i>
<i>Signature</i>

For the Ministry of Defence of Montenegro

<i>Rank</i> <i>XX</i>
<i>Name</i> <i>XX</i>
<i>Appointment</i> <i>XX</i>
<i>Date</i> <i>XX</i>
<i>Location</i> <i>XX</i>
<i>Signature</i>

For the Ministry of Defence of the Republic of North Macedonia

<i>Rank</i> XX
<i>Name</i> XX
<i>Appointment</i> XX
<i>Date</i> XX
<i>Location</i> XX
<i>Signature</i>

For the Ministry of Defence of the Republic of Slovenia

<i>Rank</i> <i>XX</i>
<i>Name</i> <i>XX</i>
<i>Appointment</i> <i>XX</i>
<i>Date</i> <i>XX</i>
<i>Location</i> <i>XX</i>
<i>Signature</i>

For the Ministry of Defence of the Republic of Kosovo

<i>Rank</i> <i>XX</i>
<i>Name</i> <i>XX</i>
<i>Appointment</i> <i>XX</i>
<i>Date</i> <i>XX</i>
<i>Location</i> <i>XX</i>
<i>Signature</i>

For the Ministry of Defence of the Republic of Croatia

<i>Rank</i>
<i>Name</i>
<i>Appointment</i>
<i>Date</i>
<i>Location</i>
<i>Signature</i>

NOTE:

*SN/VF will electronically send signed IA to HN POC prior to Main Planning Conference.
VF Advance Party will bring originally signed IA in hard copy to Main Planning Conference and will hand it over to HN POC.
Certified true copy of mutually signed IA will be given to VF representative at the Final Planning Conference.*

GENERAL PROVISIONS

1. The HN will provide to the VF the TA and ranges for conducting the exercise, at cost as stated in the Statement of Requirements (Annex I).
2. The use of the TA and the conduct of the training activities will be done in accordance with the safety rules and regulations of the HN and the rules valid for VF. Where they differ, the most restrictive measure(s), which will be mutually agreed between senior officers representing VF and HN, applies.
3. Within the training support location, the HN will provide all utilities (electricity, hygienic water, etc.) at cost as stated in the Statement of Requirements (Annex I).
4. In case of an ecological incident or pollution, fire or any other damage to the environment, an evaluation of the damage incurred will be made by both the SN and the HN and an appropriate settlement made in accordance with the relevant provisions of this IA.
5. The SN must follow HN environmental regulations and procedures that have been identified for the exercise sites as well as any HN regulations for storage, movement, or disposal of hazardous materials.
6. The HN will take all the necessary steps to inform the local population about the Exercise.
7. Troops taking part in the exercise have to be certified as trained to the appropriate level, medically fit to take part in arduous dismounted close combat training, and current and competent in the use of all weapons systems, blank ammunition and pyrotechnics used in the Exercise.

SECURITY

1. Security will be the responsibility of both the VF and HN.
2. The VF will use blank ammunition and pyrotechnics during the Exercise and will be responsible for security during carriage.
3. The HN will provide the following security measures:
  - a. Secure parking for vehicles at the TA from 24th May to 10th June 2025.
  - b. Security of TA (particularly to prevent access by unauthorised persons into the exercise areas).
  - c. A secure ammunition and pyrotechnics storage facility at the TA from 24th May to 10th June 2025.
  - d. General Support from 24th May to 10th June 2025 at cost as stated in the Statement of Requirements (Annex I).
  - e. VF are responsible for coordinating clearance and security with the appropriate HN agency for all VF and equipment transporting from crossing Croatian border to TA.
4. The VF will ensure unarmed internal security of its own unit locations. VF is responsible for the security of weapons, ammunition and sensitive items of their own.

ACCOMMODATION AND FACILITIES

1. The HN will provide the following:
  - a. Accommodation for up to 70 VF workforce at TA from 24th May to 10th June 2025 which will include beds, mattresses, pillows (without laundry service) and with adequate fire fighting, electric lighting, ablution and toilet facilities. Accommodation will be free of charge.
  - b. Advance party accommodation required from 24th May to 10th June 2025. Accommodation will be free of charge.
  - c. Usage of the MTA will be free of charge.
  - d. A hard standing area and maintenance facility for motor vehicles cost as stated in Statement of Requirements (Annex 1).
2. Required sleeping bags and other personal equipment are VF responsibility.
3. The following will be provided by the HN and by a civilian contractor at costs specified in a separate contract between the HN and the civilian contractor:
  - a. Daily cleaning of buildings and the ablution block for the period from 24th May to 10th June 2025 is responsibility of VF. HN will provide all sanitary cleaners.
  - b. Provision of meals for VF for the period from 24th May to 10th June 2025 to a pre-agreed feeding plan, with 24hrs notice confirmation of numbers as stated in Statement of Requirements (Annex 1).

RATIONING, CLOTHING AND INDIVIDUAL EQUIPMENT

1. The HN will provide to the VF:
  - a. Use of an all-ranks dining facility for the period from 24th May to 10th June 2025 at cost as stated in Statement of Requirements (Annex 1).
  - b. Waste disposal (food waste, foul water, etc.) at cost as stated in Statement of Requirements (Annex 1).
  - c. Hygienic potable tap water for filling of jerry-cans will be free of charge. Any additional requirements for bottles of water will be at cost as stated in Statement of Requirements (Annex 1).
2. VF will provide their own troops with personal military clothing, appropriate to the climate, and individual equipment.
3. VF and HN will each provide weapons for their own troops for the duration of the exercise.
4. The VF and HN as stated in Statement of Requirements (Annex 1) will ensure that all their exercising troops and safety staff are equipped as a minimum by the owning nation with NATO standard equipment to be worn when appropriate:
  - a. Ballistic helmet.
  - b. Hearing protection.
  - c. Individual eye protection.

TRANSPORT / POL

1. **Advance Road Party:** Movement details, including vehicle registration numbers and the quantities and types of cargo, needs to be provided to the HN no later than 21 days prior to the Exercise to the HN authorities on e-mail address: nskk@morh.hr
2. **Advance Flight Party:** A VF Advance Party who may arrive through “Dr. Franjo Tuđman”, Airport, Zagreb, must be announced to the HN authorities on e-mail address: nskk@morh.hr
3. **Main Body:** Movement details are to be provided to the HN no later than 21 days prior to the Main Body's arrival.
4. **Rear Party:** The VF Rear Party will depart not later than 10th June 2025.
5. **Customs and immigration:** The HN will assist with immigration and customs clearance for the arrival and departure of the VF main body and road party and for the ammunition delivery convoy, as required. Each member of the VF is required to present necessary documents on arrival at the Point of Entry (POE):
  - a. NATO Travel Order
  - b. Passport or national ID card (in accordance with international and bilateral agreements)
  - c. Military ID Card
  - d. Valid visa for the Kosovo Security Forces' members (if they are not holders of valid diplomatic and official passports).
  - e. Valid driving licence (for drivers only).
6. **Exercise Transportation:**
  - a. The HN will provide transportation between the APOD and TA, requested in Statement of Requirements.
  - b. The HN will provide military police escort between the APOD and TA, if requested, as cost as stated in Statements of Requirements (Annex I).
  - c. The HN will provide Troop Carrying Vehicles for the deployment and redeployment onto the exercise area at cost as stated in Statement of Requirements (Annex I).
  - d. The HN will provide fuel for the VF vehicles at cost as stated in Statement of Requirements (Annex I).
7. The HN will be responsible for providing adequate spares, maintenance, fuel and drivers for its own vehicles.
8. VF will coordinate international clearance for moving ammunition to HN. Only ammunition approved in TA SOP can be used during exercise. VF will provide the HN with the following information no later than 21 days prior to the exercise:

- a. A list of all ammunition natures.
  - b. Classification of all ammunition natures.
  - c. Quantities of all ammunition natures.
  - d. Weight of all ammunition natures.
  - e. Net explosive quantity (NEQ) of all ammunition natures.
  - f. Proper shipping names (PSN) of all ammunition natures.
  - g. Ammunition delivery details (Vehicle Type, Registration number, Driver information).
9. HN will provide storage for ammunition at TA at cost as stated in the Statement of Requirement.
  10. Ammunition for HN soldiers carrying out combined training will be provided under HN arrangements.
  11. On completion of firing, the VF will be responsible for clearing expended ammunition cases and pyrotechnics from the training area. The VF will also be required to inspect and process all expended ammunition and packaging in accordance with HN procedures this will be done before 10th June 2025.

MEDICAL SUPPORT

1. The HN will provide medical transport for the transfer of VF between hospitals within HN, under the direction of the appointed Medical Officer, at cost as stated in Statement of Requirements (Annex I). The mode of transport employed is to be sufficient to ensure that emergency surgery is available as soon as possible, ideally within the first hour, but no later than four hours from the point of wounding. The nearest hospital to the Training Areas are:

Ser.	Medical Facility	Mode of Transport	Approx Time taken
1	Zagreb	Road/Air Ambulance	90 mins (road)
2	Osijek	Road	30 mins (road)
3	Knin	Road	30 mins (road)

2. The HN will provide a military ambulance and driver for the duration of the Exercise, at cost as stated in Statement of Requirements (Annex I). Minor injuries will be managed at TA and daily sick parade will be managed at TA. Any other injuries will be taken to the designated hospital(s).

3. Medical repatriation from the HN to the VF will be the responsibility of the VF. In the event of an AIRMEDEVAC, the HN will provide medical transport for the transfer to the Air Point of Embarkation (APOE) at cost as stated in Statement of Requirements (Annex I).

4. The cost of medical or dental care will be borne by the VF in accordance with national and international law.

COMMUNICATIONS AND INFORMATION SYSTEMS

1. HN troops will use their own tactical CIS equipment during the Exercise.
2. VF tactical CIS must be compatible with CIS equipment of HN.

FINANCIAL PROVISIONS

1. Accounts will be settled in accordance with the billing and IA or claims procedures contained in STANAGs 2034 and 3113. The HN will submit to the VF the financial documentation in euros for reimbursement incurred within 60 days after the end of the exercise.
2. The HN will organise, in the best possible manner, the service and support of VF in accordance and as agreed in the Statement of Requirements, Annex I of this IA. HN will provide Electronic Funds Transfer information to VF.
3. After the exercise, any extraordinary financial documents will be sent to:

The Ministry of Defence of the Republic of Albania:

Ministria e Mbrojtjes
Rruga e Dibrës, Kutia Postare 2423
Tiranë
Albania

The Ministry of Defence of Bosnia and Herzegovina:

Ministarsvo odbrane BiH
Hamdije Kreševljakovića 98
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

The Ministry of Defence of Montenegro:

Ministarsvo odbrane
Jovana Tomaševića 29
81000 Podgorica
Crna Gora

The Ministry of Defence of the Republic of North Macedonia:

Ministerstvo za odbrana
"Orce Nikolov 116"
1000 Skopje
Republica Sjeverna Makedonija

The Ministry of Defence of the Republic of Slovenia:

Ministarstvo za odbranu Republike Slovenije
Vojkova 55
Ljubljana
Republika Slovenija

The Ministry of Defence of the Republic of Kosovo

"Adem Jashari" Camp
10000 Prishtina
Republika Kosovo

Account details of the Ministry of Defence of the Republic of Croatia are the following:

IBAN: HR 12 1001 0051 8630 0016 0
Bank name: Hrvatska narodna banka
Bank address: Trg hrvatskih velikana 3,
Zagreb 10000, Hrvatska

4. Payment will be made no later than 60 days after the receipt of any invoice. All payments by the VF to the HN will be made in Euros to the HN account (details of which should be included on the invoice).
5. Claims related to any damage of civilian property and road traffic accidents that occur overseas should be addressed to:

The Ministry of Defence of the Republic of Albania:

Ministria e Mbrojtjes
Rruga e Dibrës, Kutia Postare 2423
Tiranë
Albania

The Ministry of Defence of Bosnia and Herzegovina:

Ministarsvo odbrane BiH
Hamdije Kreševljakovića 98
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

The Ministry of Defence of Montenegro:

Ministarsvo odbrane
Jovana Tomaševića 29
81000 Podgorica
Crna Gora

The Ministry of Defence of the Republic of North Macedonia:

Ministerstvo za odbrana
"Orce Nikolov 116"
1000 Skopje
Republika Sjeverna Makedonija

The Ministry of Defence of the Republic of Slovenia:

Ministarstvo za odbranu Republike Slovenije
Vojkova 55
Ljubljana
Republika Slovenija

The Ministry of Defence of the Republic of Kosovo

"Adem Jashari" Camp
10000 Prishtina
Republika Kosovo

Account details of the Ministry of Defence of the Republic of Croatia are the following:

IBAN: HR 12 1001 0051 8630 0016 0
Bank name: Hrvatska narodna banka
Bank address: Trg hrvatskih velikana 3,
Zagreb 10000, Hrvatska

STATEMENT OF REQUIREMENTS (SOR)				Exercise/Operation: Operation Shield (MANPAD LFX)				Page 1 of 1	
Initial		Final		Change		Administrative Data:			
INITIATOR			HOST NATION RESPONSE				ACCEPTANCE		
1. Requisition Number and date:			5a. Payment to be received by: MINISTARSTVO ODbrane KRAJINA HRVATSKA NARODNA BANKA				5b. Payment to be made by:		
2. Support Agreement:			5d. Account number: RBAH1212100100416300000000				5c. Address:		
3a. Type of Support Required:			5e. Address: TRGOVAČKI CENTAR ZA VEŠTAČENJE I PROMET TRGOVAČKI CENTAR ZA VEŠTAČENJE I PROMET 11000 ZAGREB, CROATIA				5c. Tel. Fax:		
3b. Likely Timescale:			5f. Supplying Party (Unit) Name: CAF SUPPORT COMMAND, SARAJEVO/IMA 1, 11000 ZAGREB				5a. Receiving Unit (Party) Unit:		
3c. Required Location:			5g. POC authorized to accept changes to SOR: Name/Unit: DALEKO HRVATSKA OFC				5b. POC authorized to request changes to SOR:		
4a. From: (Receiving/Initiating Party)			5h. Address: CAF Support Command, Virginia 1 06113pmc Orlando, Florida 32816 11000 Zagreb				5c. Non-official address:		
4b. Receiving Official (Name):			5i. Tel. Fax: Phone: +38514856540 email: hravna@vrbna.hr				5d. Tel. Fax:		
4c. Nation:			5j. Nation: CROATIA				5e. Nation: USA		
4d. Receiving Official (Address):			5k. Supplying Official:				5f. Receiving Official (Address):		
4e. Signature & Date:			5l. Name/Unit:				5g. Name/Unit:		
			5m. Address, Tel. Fax:				5h. Address, Tel. Fax:		
			5n. Signature & Date:				5i. Signature & Date:		
SUPPORT REQUIRED					SUPPORT OFFERED				
11. Number	12. Requirement (Indicate start and end dates if different from 13.)	13. Qty	14. Unit of Issue	15. Unit Cost (Euro)	16. Total Cost (Euro)	17. Method of Reimbursement	18. QTY Received	19. Remarks	
1	10000	10000	10000	0.0000	0.0000	0.0000			
2	10000	10000	10000	0.0000	0.0000	0.0000			
3	10000	10000	10000	0.0000	0.0000	0.0000			
4	10000	10000	10000	0.0000	0.0000	0.0000			
5	10000	10000	10000	0.0000	0.0000	0.0000			
6	10000	10000	10000	0.0000	0.0000	0.0000			
7	10000	10000	10000	0.0000	0.0000	0.0000			
8	10000	10000	10000	0.0000	0.0000	0.0000			
9	10000	10000	10000	0.0000	0.0000	0.0000			
10	10000	10000	10000	0.0000	0.0000	0.0000			
11	10000	10000	10000	0.0000	0.0000	0.0000			
12	10000	10000	10000	0.0000	0.0000	0.0000			
13	10000	10000	10000	0.0000	0.0000	0.0000			
14	10000	10000	10000	0.0000	0.0000	0.0000			
15	10000	10000	10000	0.0000	0.0000	0.0000			
16	10000	10000	10000	0.0000	0.0000	0.0000			
This document is for planning purposes only and the official request for support will be submitted via an ACSA Order. US Army will not be held financially liable for any arrangement or contract between HN and a second or third party until the ACSA Order is signed by both nations.				Grand Total (EUR): 8.20 bn					
				Grand Total (US DOLLAR): 44.80					
				Grand Total (EURO): 8.20 bn					